רבי אליעזר ברבי שמעון כו'. קסבר בזריקה כשרה תליא היתר העור אבל נפסל בשר קודש זריקה אין העור מותר ואפילו הופשט קודש פסולו: **מ"ד.** הדם מרלה על העור לאחר שנפסל בשר: **לרבי אליעזר.** דאמר דם אע"פ שאין בשר: **אליבא דר' אליעזר כ"ע לא פליגי.** כלומר מילתיה דרבי אליעזר ברבי שמעון דאמר לא הורלה ודאי פלוגתא היא דעל כרחך מודה הוא ה) דאפילו רבי אליעזר לא קאי כוותיה דהא קאמר יזרוק לכתחילה אף ע"פ שאין בשר כגון אבד או נשרף אלמא זריקה מעלייתא היא: **כי פליגי אליבא דרבי יהושע.** כלומר הא דאמר דמ"ד הורלה כר' אליעזר ולא כרבי יהושע ליתא דאפילו אליבא דרבי יהושע אמרה רבי למילתיה: **ה"ג עד כאן לא א"ר יהושע אלא בבשר דליכא פסידא לכהנים.** ע"כ לא קאמר רבי יהושע אם אין בשר אין דם אלא לענין לעלות קרבן לבעלים לחובה דליכא פסידא לכהנים והתורה אמרה (דברים יב) הבשר והדם: **אבל לענין עור דאיכא פסידא דכהנים אפילו רבי יהושע מודה.** דלא מפסידנא מ) דהו שלא כדין ואם נשרף בשר או אבד קודם זריקה לכתחילה לא יזרוק וליכא נ) פסידא דכהנים שהרי לא קרב הקרבן יא) ואם עבר וזרק הדם הוא זריקה להתיר העור אע"פ יב) שלא עלה לו הקרבן הקרבה הוי וקרינא ביה עור העולה אשר הקריב: **מידי דהוה אדיעבד.** דקתני אם זרק הורלה. הניחא גבי נטמא איכא למימר הניח מרלה אבל ו) גבי יולא לא מרלה הניח וקאמר אם זרק הורלה אלמא ק"ל יד) היה לו לרבי יהושע בדרשה זו דאם אין בשר אין דם דאם זרק הורלה הלכך גבי אבוד ושרוף נמי אע"ג דבדיעבד נמי פסול כדאמרינן בגילד לולין (פסחים עח:) לענין עור מיהא מודה: **למלותן לא קאמר.** דהני הכשר מצותן בכך וכי קאמר ר' חנינא בנשרפין מחמת פסולן: **והאיכא קודש הפשט וקודש זריקה.** דבין לרבי בין לרבי אליעזר ברבי שמעון נשרף לרבי משום דקודש הפשט ולרבי אליעזר משום דקודש זריקה: **חלוץ קאמרי.** מימי לא ראיתי עור מופשט יולא לבית השריפה והנפסל קודש הפשט עורו נשרף בבשרו טו) ואין מפשיטים אותו: **והאיכא אחר הפשט קודש זריקה.** דלרבי אליעזר ברבי שמעון חלוץ טז) ונשרף הוא: **ומשני רבי חנינא לרבי מאאר דאמר לא הורצה כרבי יהושע.** תימה היכי מצי סבר כוותיה הא קתני ומודה רבי יהושע דאם זרק הורלה כדבסמוך ונראה לפרש ומ"ד לא] לא הורלה כר' יהושע דגזר נטמא בשר או נפסל דלא יזרוק אבוד ושרוף דליכא בשר כלל דהתם אפילו בדיעבד לא הורלה והכא נמי אין הדם מרלה על העור בפני עצמו אפילו בדיעבד בנטמא גזירה אבוד ושרוף ולא מיירי הכא באבוד ושרוף אלא בנטמא או נפסל ומ"ד הורלה ע"כ לא קאמר רבי יהושע דגזר לב) אבוד ושרוף ולא יזרוק אלא גבי בעלים דליכא פסידא דכהנים שעדיין לא זכו בעורו אבל עור דאיכא פסידא [דכהנים] דבכר זכו כהנים משנזרק הדם התם לא גזרינן אבוד ושרוף מידי דהוה בדיעבד פי' בפסול יולא וטומאה דדיעבד אם זרק הורלה ולא גזרינן הכא נמי מרלה הדם על העור בפני עצמו ופירוש הקונטרס דחוק: **יז) א"ר עקיבא מדבריו למדנו בו'.** משמע דוקא בעורו יאותו הכהנים אבל בבשרו לא דאפילו לעובדי כוכבים אסור והקשה ה"ר אפרים דבפרק כל פסולי המוקדשים (בכורות לב:) מתיר רבי עקיבא אפילו לעובדי כוכבים ולעיל פי' בריש פרק התערובת (דף עא:) לב) אבל לא התירו מומחה לא משמע דוקא משום טריפות הא לאו הכי לא והיינו דלא כר"מ דקנים בפרק לד) (כל פסולי המוקדשין (דף לג)) בבכור שנשחט אלא על פי מומחה מכאן דקדק בהלכות גדולות דהא דקיימא לן יז) כרבי מאיר בגזירותיו דוקא בגזירותיו ולא בקנסיו יח):

ומאי אחר הפשט קודם שנראו להפשט אחר שנראו להפשט מאי רבי ומאי רבי אלעזר בר' שמעון דתניא רבי אומר הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול בין קודם זריקה בין לאחר זריקה הרי הוא כיוצא בו ט) רבי אלעזר בר"ש אומר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו וכשהוא עם הבשר נולד בו פסול קודם זריקה הרי הוא כיוצא בו אחר זריקה הורצה בשר שעה אחת יפשיטנו ועורו לכהנים לימא בדרבי אליעזר ורבי יהושע קמיפלגי א) [1]ועשית עולותיך הבשר והדם ב) רבי יהושע אומר א אם אין דם אין בשר אם אין בשר אין דם רבי אליעזר אומר דם אע"פ שאין בשר שנאמר [1]ודם זבחיך ישפך א"כ מה ת"ל ועשית עולותיך הבשר והדם לומר לך ג) מה ד דם בזריקה אף בשר בזריקה הא למדת שריוח יש בין כבש למזבח לימא מ"ד הורצה כר"א ומ"ד לא הורצה כר' יהושע ב) אליבא דר"א כ"ע לא פליגי כי פליגי אליבא דרבי יהושע מ"ד לא הורצה כרבי יהושע מ"ד הורצה אמר לך עד כאן לא קאמר רבי יהושע התם אלא בבשר דליכא פסידא לכהנים אבל עור דאיכא פסידא לכהנים אפילו רבי יהושע מודה מידי דהוה אדיעבד ג) דתנן ד) ה) נטמא בשר או נפסל או שיצא חוץ לקלעים ר"א אומר יזרוק רבי יהושע אומר ו לא יזרוק ז) ומודה רבי יהושע שאם זרק ח הורצה פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים למצותן לא קאמרינן הרי ה) קודם הפשט וקודם זריקה חלוץ קאמרינן והאיכא אחר הפשט וקודם זריקה לרבי אלעזר ברבי שמעון דאמר אין הדם מרצה על העור בפני עצמו רבי חנינא כרבי סבירא ליה ואיבעית אימא אפילו תוקמא ט) כרבי אלעזר ברבי שמעון מודה רבי שאין הפשט קודם זריקה והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים קסבר נמצאת טריפה בבני מעיים מרצה דיקא נמי דקתני א"ר עקיבא מדבריו למדנו שהמפשיט את הבכור ונמצא טריפה שיאותו הכהנים בעורו ש"מ ואלא מאי קמ"ל ר"ע הא קמ"ל אפילו י) בגבולין א"ר חייא בר אבא א"ר יוחנן יא הלכה כר"ע ואף ר"ע לא אמר אלא כשהתירו מומחה אבל לא התירו מומחה לא יב) והלכתא כדברי חכמים יג) (בשר בקבורה והעור בשריפה): **מתני'** פרים הנשרפים ושעירים הנשרפים בזמן שהן נשרפין כמצותן יד) נשרפים בבית הדשן טו) ומטמאין בגדים ואם אינן נשרפין כמצותן נשרפין בבית טז) הבירה ואינן מטמאין בגדים

ס"ל. דאמר הדם מרלה על העור: ה"ג **ואב"א אפילו תימא כר' אלעזר בר"ש ומודה רבי שאין הפשט קודם זריקה.** אפילו תימא רבי חנינא כרבי אלעזר ס"ל ודקא קשיא לך הא איכא אירע בו יז) אחר הפשט קודם זריקה לא איתרמי ביומיו דאפילו לרבי דאמר הדם מרלה על העור בפני עצמו מודה הוא דאין הפשט קודם זריקה (ולא הורגלו בכך) וכל שכן לרבי אלעזר ברבי שמעון לא הורגלו בכך: **והאיכא נמצאת טריפה בבני מעיים.** לא יח) נמצא פסולו עד שהופשט ופסול זה קודם זריקה וקודם הפשט היה בו דקס"ד יט) דבין לרבי ובין לרבי אלעזר נשרף כדאמרן לרבי משום דקודם הפשט ולרבי אלעזר משום קודם זריקה: **מרלה.** הואיל ולא הוכר פסולו קודם הפשט לרבי וקודם זריקה לרבי אלעזר מרלה על העור והבשר ישרף כשאר פסולי קדשים: **אלא מאי קמ"ל רבי עקיבא.** כיון דשמעינן לרבי חנינא דאמר בשאר קדשים מרלה למה לי לאשמועינן בכור כ): **דאפילו בגבולין.** בכור בעל מום הנשחט בו כא) במדינה על מומו ולא התירו הכתוב אלא באכילה כדכתיב (דברים טו) בשעריך תאכלנו אבל אם מת עורו אסור וטעון קבורה ואשמועינן רבי עקיבא דהיכא דלא ניכר כב) טריפתו עד לאחר הפשט שראה שחיטתו והפשיט עורו כאילו מזרק דמו במקדש וגמלא טריפה לאחר הפשט: **בשר בקבורה.** כג) דאין מאכילין קדשים לכלבים ושריפה ליכא דאין שריפה בקדשים אלא כשהובאה כד) לעזרה ונפסלו לאחר שחיטה: **והעור בשריפה.** לא ידענא טעמא. וראה בעיני דל"ג האי פירושא כה) אלא ה"ג והלכה כדברי חכמים ותו לא מידי. ותוספתא כו) זו גירסא דתלמידי יז) תרביצאי כז) היא וטעו במה ששנינו במשנתינו במילתייהו דרבנן כח) לבית השריפה (לא) יצא ואני אומר דרבנן לאו אדר"ע קיימי דאיירי בבכור בגבולין אלא אדרבי חנינא קיימי דאיירי בקדשי המקדש: **מתני' נשרפין בבית הדשן.** חוץ לג' מחנות כדיליף לקמן בפירקין [דף קה:]: **ומטמאין בגדים.** לעסוקין כט) בהן כדכתיב (ויקרא טו) והשורף אותם וגו': **שלא כמצותן.** שנפסלו טעונין ל) שריפה כשאר פסולי קדשים: **בבית הבירה.** פעמים בעזרה פעמים בהר הבית כדאמרינן בגמרא [ע"ב]:

היו

מסורת הש"ס

ה) לעיל פה., ב) תוספ' זבחים רפ"ד פסחים עז. ירושל' פסחים פ"ז ה"ה, ג) לעיל סב., ד) [פסחים דף לד: עז:], ה) ירושל' שם, ו) [וע' תו' לעיל עח: סד"ה ונטריפה בכורות לב: ד"ה פסקן], ז) לעיל פב., ח) פי' בית המקדש [וע' רש"י מנחות פב:], ט) שייך לעיל במשנה קג:, י) [עילוזין מז.], כ) [וע"ע תו' יבמות לז. ד"ה מו, וזכ"ל ל: ד"ה וחכמים, וב"מ עב. ד"ה קומקין, וב"ב לד: ד"ה וחכמים, ובכורות כח. ד"ה ר"מן].

הגהות הב"ח

(א) רש"י ד"ה והעור כו' לבית הטריפה ואני כ"ל ותיבת יצא נמחק:

שינויי נוסחאות

א) קמיפלגי דתניא ועשית כל"ל (*ש"מ): ב) לא אליבא כו' כל"ל וכ"ה בכל כתה"י (דק"ס): ג) בש"מ גרים איוצא. וכ"ה בכתה"י דרש"י. אבל הגוס' גרסי אדיעבד: ד) ל"ל דתניא (בה"ז, הגרי"ב): ה) ל"ל והאיבא (ש"מ): ו) ל"ל תימא (*ש"מ): ז) דאפילו (*ש"מ): ח) בכ"פ דרבי אליעזר. ותיבת דאילו ליתא: ט) מפסדינן (כי"פ): י) דליכא (כי"פ): יא) בכ"פ נוסף ולא טרחו בקרבן זה. ועי' פנים מאירות שפי' בפנים אחרות: יב) דאע"פ (כי"פ): יג) דהוה איוצא דקתני גבי יוצא אם זרק כו' ל"ל (ש"מ וכי"פ): יד) בכי"פ וד"ו קל. ובס' בתה"מ גרים קבלה: טו) עם בשרו (כי"פ): טז) שמעון נשרף וחלוץ הוא כל"ל (*ש"מ): יז) בו פסול אחר (*ש"מ): יח) ל"ל דלא (*ש"מ): יט) ל"ל וקס"ד (*ש"מ): כ) ל"ל בבכור (*ש"מ): כא) תיבת בו ממקק (*ש"מ): כב) בכתה"י דלא הוכר טריפותו עד לאחר הפשט שרייה שחיטתו והפשטו לעורו כו'. וכ"ה בל"ו רפ"ט וס"ש. וכעי"ז בש"מ וכה"ז וס"ק: כג) בקבורה. כדין קדשים בחוץ דאין כו' (*ש"מ): כד) ששהובאו (בתה"י וש"מ): כה) אבל הרמב"ם גרס לה ומוקי לה בבכור פס. ועיין בהע"ב ובכס"מ שם פ"ג מהלכות בכורות ה"י, ועיין בה"ז (הגרי"ב): כו) ותוספת (ד"ו רפ"ב): כז) ל"ל דתרביצאי (ש"מ וכתה"י. וכ"ה בראש"ש ספ"ג דבכורות), ועי' לעיל דף נ ע"ב בש"מ אות מ' ובליקוטים שם: כח) דרבנן יצא לבית השריפה ואני אומר וכו' כל"ל (*ש"מ, וכ"ה בראש"ש שם): כט) ל"ל לעוסקים (*ש"מ): ל) ל"ל וטעונין (כתה"י וד"ו): לא) ל"ל מ"ד (בלא וא"ו) (ש"מ): לב) ל"ל גזירה (ש"מ): לג) כלו הס"ד. ומס"ל אבל לא התירו מומחה לא. משמע וכו' (שמכ"י, ב"ש, צ"ק): לד) ל"ל בפ' עד כמה (בכורות דף כח.) (הגרי"ב):

עין משפט נר מצוה

מט א) מיי' פרק ג' מהלכות פסה"מ הלכה לא:
ב) מיי' פ"ו מהלכות מעה"ק הלכה ד:
ג) מיי' פרק ג' מהלכות פסה"מ הלכה לא:
נ) הו מיי' פ"ג מה"ל בכורות הלכה י ועי"ש בכ"מ:
נא) ז מיי' פ"ז מהלכות מעה"ק הלכה ד:
נב) ח מיי' פ"ה מהלכות פרה אדומה הלכה ד:
נג) ט מיי' פרק ז מהלכות מעה"ק הלכה ד ופ"ה מהלכות פרה הלכה ד:

תורה אור השלם

1. וְעָשִׂיתָ עֹלֹתֶיךָ הַבָּשָׂר וְהַדָּם עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְדַם זְבָחֶיךָ יִשָּׁפֵךְ עַל מִזְבַּח יְהוָה אֱלֹהֶיךָ וְהַבָּשָׂר תֹּאכֵל:
דברים יב, כז

מוסף רש"י

אם אין בשר. לאו קגון בעמנא או בעמבר, אין הדם מרק (פסחים עז.) דם אע"פ שאין בשר. כסיכה ונפטרו הבעלים מה דם. עולה: בזריקה. שעומד באלן חוזק מן הכלי, כדכתיב וחזקו: אף בשר בזריקה. אלמא אויר יש ומתמת האויר החזק לזריקה שעומד בכבש חוזק אל עבר האויר למעכבה: שריוח יש בין כבש למזבח. אויר יש בין כבש למזבח שלא היה דאם בכבש נוגע במזבח אלא אויר מעט מפסיק ביניהם (לעיל סב: וכעי"ז פסחים עז.).
והמקבל את האיברים עומד על הכבש וחוזקן על מערכת הבעלים לקיים מצות זריקה: או בפסל. בטבול יום (פסחים עז.) ר"א אומר יזרוק. את הדם, כ"ש לבעמיה דאמר בגילד לולין (דף עז.) דם אע"פ שאין בשר: ר' יהושע אומר לא יזרוק. ר' יהושע לטעמייה דאמר אם אין בשר אין דם, ויצא חוץ לקלעים בבשר קדשי הקדשים קאמר, שמתיצה שלהן חומת עזרה, כדכתיב בגולמו במלר אהל מועד יאכלוה, ואם יצאת נפסלת כדלעיל בגילד לולין מאל הקודש פגימה (שם לד.):

שיטה מקובצת

ת"ל ועשית עולותיך כו'. עיין לעיל דף מ"ב ע"ב: **ואף** רבי עקיבא. עיין בתוס' בכורות (דף ל"ב ע"ב):